

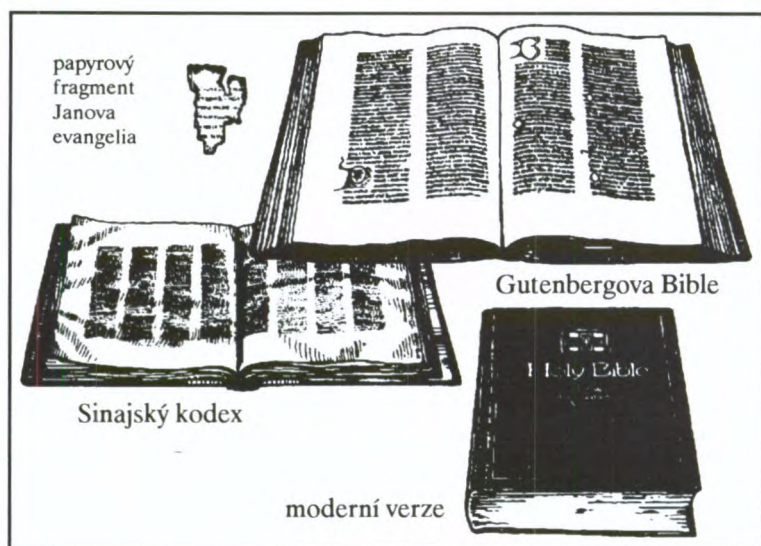
LEKCE 10

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

V předcházejících lekcích ses mnohé dověděl o knihách Nového zákona. Seznámil ses se situací v politice, náboženství i kultuře v době, kdy byly tyto knihy sepsány. Dozvěděl ses určitá fakta o jejich autorech. Zabýval ses některými z důvodů, proč byly původně napsány. A samozřejmě jsi je všechny postupně přečetl a prostudoval jejich obsah.

Některé otázky však zůstaly stále ještě nezodpovězeny. Proč například Nový zákon obsahuje pouze uvedených sedmadvacet knih? Proč ne i další? Jak se vůbec tyto knihy dostaly až k nám? Odkud můžeme vědět, že text, který máme dnes k dispozici, je totožný s tím původním, napsaným před více než tisícem a osmi sty lety?

Tato lecke by ti měla tyto otázky zodpovědět. Uvidíš, jak došlo k vytvoření Nového zákona. Seznámíš se s důkazy toho, že nám byl předán v nezměněné formě. Toto vše by tě mělo utvrdit v přesvědčení, že Nový zákon je naprosto hodnověrný a že se na něj můžeš zcela spoléhat při své snaze sloužit našemu Pánu a žít pro něj.

osnova lekce

Nový zákon - zformován za Božího vedení

Nový zákon - věrně uchováván a předáván

cíle lekce

Po ukončení této lekce bys měl být schopen

- vysvětlit, jak došlo k sestavení Nového zákona.
- dokázat, že Nový zákon je autentickým záznamem života Ježíšova a učení apoštolů.
- podřídit se autoritě Nového zákona a ve všech záležitostech víry a křesťanského života se na něj spoléhat.

studijní činnost

1. Prostuduj si rozvinutí lekce. Zvláštní pozornost věnuj informacím uváděným v tabulkách. Zodpověz všechny studijní otázky a své odpovědi si zkontroluj.
2. Na dříve uvedených mapách vyhledej místa, která mají nějakou spojitost se zformováním Nového zákona.
3. Po ukončení si celou lekci znovu projdi a pak vypracuj osobní test. Zopakuj si lekce 8, 9 a 10 (Část 3) a pak zodpověz otázky ze Studijní zprávy za 3. část.

rozvinutí lekce

Duch svatý nejenže inspiroval pisatele Nového zákona, ale také vedl církve při sestavování Nového zákona a jeho postupném předávání až po dnešek. Studium tohoto procesu ti pomůže uvědomit, proč se můžeš na Nový zákon zcela spolehnout jako na Boží slovo pro nás v této době.

NOVÝ ZÁKON - ZFORMOVÁN ZA BOŽÍHO VEDENÍ

Úkol 1. *Vyber popisy čtyř hlavních fází formování Nového zákona.*

Zformování Nového zákona byl proces trvající řadu let po samém sepsání knih, kterých se to týkalo. Tyto knihy byly v oběhu, byly často sestavovány do různých sbírek, byly používány vedoucími v církvi, až byly nakonec oficiálně uznány církevními koncily.

Napsány vyvolenými muži

Zanedlouho po Kristově nanebevstoupení inspiroval Bůh jistě muže k sepsání knih, kterými jsme se v této učebnici zabývali a které se souborně nazývají Nový zákon. Nejprve apoštolové kázali na základě svých přímých zkušeností s Kristem a ukazovali, jak se v Ježíši naplnila starozákonní proroctví (srv. např. Sk 2,14-41; 3,17-26; 7,2-53; 8,26-35). O něco později psali Pavel, Petr a další různým církvím i jednotlivcům listy, v nichž potvrzovali to všecko, co již předtím vy-

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

světlovali a učili ve svém kázání a vyučování. Poté Matouš, Marek, Lukáš a Jan napsali svá evangelia - aby měli věřící k dispozici pravdivý a podrobný záznam Ježíšova života a učení; Lukáš ke svému evangeliu připojil i Skutky apoštolů. Nakonec bylo řečeno apoštolu Janovi, aby sepsal všechno, co mu Bůh zjevil ve vidění. Bůh tak dal věřícím poznat, co se stane v budoucnu (Zj 1,1.11). Celý soubor dvaceti sedmi novozákonních spisů takto vznikl mezi r. 49 - 93 n. l.

Sebrány věřícími

Některé církve si listy, které obdržely, později vyměňovaly (srv. Ko 4,16). Bezpochyby se však tyto dopisy nakonec vrátily ke svým původním adresátům - vždyť byly církvemi velice vysoko ceněny. Časem vznikaly opisy rozličných spisů, takže se po nedlouhé době bylo lze s nimi setkat v mnoha městech.

Zanedlouho se rovněž začaly jednotlivé obíhající spisy spojovat ve větší sbírky. Setkáváme se s tím už i v samém Novém zákoně: Petr píše o Pavlových listech, jako by již v té době tvořily uznávaný a přijímaný celek (2Pt 3,15-16). V průběhu doby byly objeveny i rukopisy, kde se právě tímto způsobem uvádějí Pavlovy listy jako jeden korpus. Navíc se zdá, že i evangelia byla velice často uváděná spolu jako jeden celek. Někdy k němu bývaly připojeny i Skutky apoštolů. I další podobné sbírky vznikaly v době následující po sepsání uvedených knih - brzy se v jednom celku ocitly všechny novozákonní knihy. Jeden důležitý kodex ze 4. stol., který dnes máme k dispozici, obsahuje celý Nový zákon.

1. Knihy Nového zákona byly

- a) pravděpodobně dány do oběhu nejprve jako samostatné listy nebo spisy.
- b) sepsány během přibližně dvou set let.
- c) napsány ještě dříve, než apoštolové začali hlásat Krista.
- d) potvrzením pravd, kterým byli věřící již dříve vyučováni.

Potvrzeny církevními vedoucími

Novozákonní knihy byly svými adresáty uznávány jako slovo Boží. Jak jsme již viděli, Petr považoval Pavlovy listy za Písmo (2Pt 3,15-16).

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

V 1Tm 5,18 Pavel používá termínu „Písmo“ jak pro starozákonní citaci „Nedáš náhubek dobytčeti, když mlátí obilí“ (Dt 25,4), tak pro Ježíšův výrok „Dělník si zaslouží svou mzdu“ (L 10,7). Jak Pavel, tak i Jan očekávali, že se jejich dopisy budou předčítat v církvi, tak jak tomu bylo i se starozákonními knihami v synagóze. (1Te 5,27; Ko 4,16; Zj 1,3).

V době, kdy byly knihy Nového zákona již v oběhu, je i ostatní církevní vedoucí uznali jako Boží slovo. Citují z nich ve svých spisech a přitom je stavějí na roveň se starozákonními knihami. Následující tabulka uvádí stručný přehled zmíněných vedoucích, doby i místa jejich působení a novozákonních knih, z kterých citovali nebo se na ně odvolávali ve svých spisech.

Používání Nového zákona vedoucími rané církve

Jméno a doba	Místo	Užívané nebo citované knihy
Klement Římský (cca 30 - 100)	Řím	Mt, Ř, 1K, Žd
Polykarp (cca 69 -155)	Smyrna	Mt, Sk, Pavlovy listy, 1Pt, 1J
Papias (cca 80 - 155)	Hierapolis	Mt, Mk, J, 1J, 1Pt
Justin (Martyr) (cca 100 - 165)	Řím	evangelia, Sk, Ř, 1K, Ga, Ef, Ko, 2Te, 1Pt, Žd, Zj
Ireneus (cca 140 - 203)	Malá Asie Gaul	celý NZ kromě Fm a 3J
Tertullian (cca 150 - 222)	Kartágo	celý NZ kromě Fm, Jk, 2J a 3J
Tatianos (cca 110 - 172)	Sýrie Řím	většina Nového zákona Ř
Theofilos (cca 115 - 188)	Antiochie	většina Nového zákona

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

Klement Alexandrijský (cca 155 - 215)	Alexandrie	celý NZ kromě Jk, 2Pt a 3J
Origenes (cca 185 - 253)	Alexandrie	celý NZ kromě 2J a 3J
Dionýsios (cca 200 - 265)	Alexandrie	celý NZ kromě 2Pt a Ju

2. Na mapě Římského impéria z 1. lekce vyhledej všechna místa uvedená v předchozí tabulce. Z tabulky a mapy vyplývá, že

- před r. 180 se z knihy Zjevení neuváděly žádné citace ani se na ni nikdo neodvolával.
- se jak Polykarp ze Smyrny, tak Justin odvolávali na evangelia již před r. 160.
- v době, kdy Ireneus napsal své spisy, se již citovalo a odvolávalo na všechny novozákonní knihy kromě 3. listu Janova.
- před r. 160 církevní vedoucí žijící mimo Řím necitovali ani nepoužívali knihy Nového zákona ve svých spisech.
- před r. 215 byly novozákonní knihy používány vedoucími v nejméně pěti různých oblastech včetně Egypta a Afriky.

Vedoucí, kteří byli uvedeni v předešlé tabulce, nejenže se na novozákonní knihy odvolávali, ale se o ně i opírali, když psali proti bludným naukám, jako byla například gnose. (Jistě si vzpomínáš z 9. lekce, že 1. list Janův byl namířen proti rané formě gnostického učení, podle něhož je duch dobrý a hmota zlá.) To, jak tito apologeti, apoštolští a církevní otcové používali novozákonní knihy, svědčí zároveň o tom, jak velice si jich cenili a jak veliké vážnosti se tyto knihy těšily.

Uznány církevními koncily

Církevní vedoucí uznali oficiálně ke konci čtvrtého století knihy, které byly přijímány jako inspirované. Přijaté knihy byly včleněny do *kánonu* Písma, sbírky knih, které jsou božsky inspirované a autoritativní.

Tři důvody přiměly ranou církev a její vedoucí k zmíněnému oficiálnímu přijetí: 1) objevily se i jiné spisy, které někteří považovali

za rovněž inspirované, 2) existence neúplného kánonu Markionova, 3) Diokleciánovo pronásledování.

1. *Existence jiných spisů.* Dvacet sedm knih našeho Nové zákona nebylo jedinými spisy o Kristu a apoštolech, které vznikly v prvních sto padesáti letech existence církve. Lukáš v úvodu ke svému evangeliu napsal: I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se mezi námi naplnily...“ (L 1,1). Pavel varoval Tesalonické, aby nevěřili žádnému listu, který by uváděl něco odlišného o dnu Páně, i kdyby měl domněle pocházet od něho samého (2Te 2,2). V pozdější době se objevily mj. *1. list Klementův* (do Korintu ; cca 96), *List Barnabášův* (cca 130), *Učení dvanácti apoštolů* (Didaché; cca 120), *Pastýř Hermův* (cca 140). Jednalo se o křesťanské spisy mravoučného charakteru, mnohými církvemi velmi vážené. V průběhu druhého a třetího století se objevilo značné množství dalších spisů, které si rovněž činily nárok na svou inspirovanost. Patřily k nim *Skutky Petrovy*, *Zjevení Petrovo* a *Tomášovo evangelium*. Mnohé z nich byly plně fantazírování a smyšlených příběhů.

Tváří v tvář této situaci byli církevní vedoucí nuceni závazně vyhlásit, které knihy byly všemi přijaty jako pravé, nefalšované dílo Ducha svatého.

2. *Markionův kánon* (cca 140). Vedle zmíněných dalších spisů rostoucí vliv začínal mít neúplný kánon Markionův. Markion byl bludař, který přijímal pouze Lukášovo evangelium a deset listů Pavlových - všechny ostatní ze seznamu odstranil, protože se jemu osobně nezamlouvaly. Neuznával tedy za kanonické knihy, které naprostá většina ostatních vedoucích považovala jednoznačně za inspirované. Tento jeho neúplný kánon byl přijat značným počtem jeho žáků a následovníků. Církevní vedoucí byli nuceni potvrdit autoritu knih, které Markion odvrhl.

3. *Diokleciánovo pronásledování.* Dalším činitelem, který přispěl k vytvoření kánonu, byl zákon vydaný císařem Diokleciánem v r. 303. Podle tohoto nařízení měly být všechny posvátné knihy křesťanů spáleny. Bylo tedy důležité, aby církevní vedoucí určili, které knihy je třeba za každou cenu uchránit před zničením.

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

3. Ve svém sešitě stručně uveď, jakým způsobem níže uvedené události přispěly k vytvoření novozákonního kánonu.

a Objevily se spisy jako *List Barnabášův* a *Pastýř Hermův*.

b Markion uznal za inspirované pouze Lukášovo evangelium a deset listů Pavlových.

c Císař Dioklecián vydal zákon, podle něhož měly být spáleny všechny posvátné knihy křesťanů.

Důležitou událostí při formování novozákonního kánonu byl sněm v Kartágu, konaný v r. 397. Z dřívějších koncilů, kde se objevily seznamy novozákonních knih, to byl 1. nikajský koncil (325), sněm v Laodikeji (363) a sněm, kterému předsedal římský biskup Damasus v r. 382. Byl to však již zmíněný sněm v Kartágu, kde bylo učiněno první veřejné prohlášení ohledně toho, které knihy se mají považovat za kanonické - tj. mají se stát součástí novozákonního kánonu. Prohlášení uvádělo seznam dvaceti sedmi knih, které nyní tvoří náš Nový zákon - nic víc a nic méně.

Každá kniha, zařazena do kánonu, musela splňovat následující čtyři podmínky:

1. *Apoštolskost*. Jejím autorem musel být jeden z apoštolů nebo osoba mu blízká.

2. *Duchovnost*. Kniha musela splňovat ten nejvyšší duchovní a mravní standard a přitom se musela zaměřovat na osobu a dílo Ježíše Krista.

3. *Univerzálnost*. Musela být přijímána celou církví.

4. *Inspirovanost*. Kniha musela poskytovat nepopíratelné důkazy o tom, že její sepsání bylo inspirováno Duchem svatým.

Je nutné si uvědomit, že církevní vedoucí *nemohli* učinit nějakou knihu součástí kánonu. Buďto dotyčná kniha byla inspirována Duchem svatým a svým vlastním obsahem autoritativní, anebo tomu tak nebylo. Úkolem zmíněných vedoucích bylo rozpoznat ty spisy, které zasluhovaly kanonického postavení, a zařadit je do kánonu. Je víc než zřejmé, že Duch svatý tyto vedoucí vedl - knihy, které uznali jako kanonické, obstály ve zkoušce času a postačily k naplnění všech potřeb církve.

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

4. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.
- a Některé knihy, které se staly součástí Nového zákona, nebyly napsány žádným z apoštolů.
 - b Už předtím, než se sešel sněm v Kartágu, vedoucí v církvi hojně citovali ze sedmadvaceti novozákonních knih a často se na ně odvolávali.
 - c Sněm v Kartágu uveřejnil seznam knih, které splňovaly všechny požadavky na to, aby se staly kanonickými.
 - d Z mnoha spisů, které splňovaly požadavky na to, aby byly zařazeny do kánonu, vybral sněm v Kartágu pouze dvacet sedm.
5. Odpovědi uveď ve svém poznámkovém sešitě.
- a Vysvětlí, proč je tvrzení **d** z předešlé otázky nepravdivé.
 - b Objasni, proč některé knihy, které nenapsal žádný z apoštolů, byly přesto zařazeny do novozákonního kánonu.
6. Přiřaď jednotlivé fáze formování Nového zákona (pravý sloupec) k událostem, které jsme v souvislosti s nimi uvedli v této lekci (levý sloupec).
a Tatianos cituje nebo se odvolává na většinu knih Nového zákona.	1) Sepsání
b Čtyři evangelia byla spojena v jeden celek.	2) Sebrání
c Petr hovoří o Pavlových listech, jako kdyby to již byla jedna sbírka.	3) Potvrzení
d Sněm v Kartágu uveřejnil seznam kanonických knih.	4) Uznání
e Lukáš sepsal záznam života Ježíše Krista a počátků církve.	
f Origenes používal Nového zákona při své polemice s gnostiky.	

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

NOVÝ ZÁKON - VĚRNĚ UCHOVÁVÁN A PŘEDÁVÁN

Úkol 2. *Přiřad' tvrzení o hodnověrnosti Nového zákona ke konkrétním skutečnostem, které je dotvrzují.*

V předchozí části jsme se zabývali otázkou, jak došlo ke zformování Nového zákona. Nyní se zaměříme na dostupné důkazy, že tato kniha byly rovněž pečlivě opisována a předávána, takže ji dnes máme k dispozici v nezměněné formě. Tímto se zároveň ujistíme i o naprosté hodnověrnosti novozákonního záznamu Ježíšova života a učení apoštolů.

Dochovalo se mnoho starých rukopisů

Je pravdou, že se nám nedochoval žádný původní rukopis novozákonní knihy (např. 1. listu Korintským, jež napsal Pavel sám). Našlo se však několik set zachovalých opisů Nového zákona nebo jeho částí. Některé pocházejí dokonce už ze druhého stol. Tyto rukopisy a spisy lze rozdělit do čtyř základních skupin: řecké papyrasy nebo pergameny, překlady a různé verze, citace církevních vedoucích a lekcionáře, používané v církvích.

Řecké papyry a pergameny

Jak jistě víš, pisatelé Nového zákona používali řečtinu. Původní dopisy a jejich opisy byly psány na papyrusových svitcích popř. listech. Pozdější opisy byly pořizovány na pergamenových listech.

Papyrus byl materiál, na který se psalo a který byl vyroben z listů papyrusového rákosu, rostoucího v Egyptě. Nejdříve se rukopisy opisovaly na papyrusové svitky. Později byly tyto opisy pořizovány na papyrusových listech spojovaných v knihy, tzv. *kodexy*. I dnešní knihy se dělají podobným způsobem. Papyrus nebyl drahý, velmi však trpěl opotřebením a vlivy vlhkosti. V suchém podnebí, například egyptském, dokázal přetrvat stovky let; ve vlhkém podnebí však záhy shnil. Navzdory své křehkosti se nám však v suchém písku egyptských pouští dochovalo přes 80 zlomků opisů na papyru. Nejstarším z nich je papyrus Rylands P⁵² (457). Pochází z 1. třetiny 2. století a obsahuje několik veršů 18 kap. evangelia Janova. Pokud budeme vycházet z toho, že Janovo evangelium bylo napsáno ke konci 1. století, zname-

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

ná to, že tento zlomek pochází z rukopisu, který vznikl méně než 50 let později od vzniku originálu.

Následující tabulka uvádí základní informace o šesti nejvýznamnějších rukopisech na papyru, které se nám zachovaly. (V označení jednotlivých rukopisů písmeno P znamená papyrus. Někdy se připojuje i jméno objevitele daného rukopisu.)

Novozákonní rukopisy na papyru

Číslo a název	Doba vzniku	Obsažené části Nového zákona
P ⁵² , (457) Rylandův papyrus	1. třetina 2. stol.	J 18,31-33.37-38
P ⁷⁵	2. stol.	J, téměř celé kap. 1-5, 8-9, části kap. 6-7, 10-15, L kap. 3-24
P ¹³	3. stol.	Žd 2,14 - 5,5; 10,8-22; 10,29 až 11,13; 11,28 - 12,17
P ⁴⁵ Chester-Beatty I	3. stol.	části Mt, Mk, L, J a Sk
P ⁴⁶ Chester-Beatty II	3. stol.	většina Pavlových listů kromě pastorálních epistol, Fm a Žd
P ⁴⁷ Chester-Beatty III	3. stol.	většina Zj 9,10 - 17,2

Přibližně začátkem čtvrtého století se začaly novozákonní knihy opisovat na pergamen - materiál ve srovnání s papyrem trvanlivější, ale rovněž dražší. Byl zhotoven z telecích nebo ovčích kůží. I pergamenové listy byly spojovány v knihy (kodexy). Celkem se zachovalo přes 270 majuskulních-unciálních rukopisů (psaných velkými písmeny řecké abecedy) a více než 2790 minuskulních-kursivních (napsaných malými písmeny). Pět nejdůležitějších uvádí následující tabulka:

Novozákonní pergamenové kodexy

Jméno	Doba vzniku	Obsažené části Nového zákona
kodex vatikánský	pol. 4. stol.	Mt - Žd 9,13
kodex sinajský	konec 4. stol.	celý NZ
kodex alexandrijský	poč. 5. stol.	celý NZ kromě 2 kap. z Mt, 2 kap. z J a většiny 2K
kodex Washingtonianus I	4. - 5. stol.	evangelia
33	9. stol.	evangelia, Sk, listy

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

7. Zakroužkuj písmeno před každým PRAVDIVÝM tvrzením.
- a Nejstarší dochovaný rukopis na papýru pochází z 3. stol.
 - b Termín *codex* se týká druhu řeckých písmen, kterými byly psány staré rukopisy.
 - c Papýry Chester-Beatty P⁴⁵, P⁴⁶, P⁴⁷ vznikly v průběhu 3. stol.
 - d Nejstarší úplný rukopis Nového zákona pochází z konce 4. stol.
 - e Dochovalo se přes 2650 papyrusových a pergamenových rukopisů Nového zákona nebo jeho částí.

Rané překlady a verze

Zakrátko poté, co se novozákonní knihy dostaly do oběhu, byly překládány do různých jazyků. Některé z těchto překladů vznikly dokonce dvě století před kodexem vatikánským. Jsou tedy ještě dřívějšími novozákonními svědky. Pět nejdůležitějších uvádí následující tabulka:

Rané překlady Nového zákona

Název	Doba vzniku	Jazyk	Obsažené části Nového zákona
Africana	okolo 150	latina	téměř celý NZ
Diatessaron	okolo 170	syřština?	harmonie evangelií
syřský sinajský	4. stol.	syřština	většina evangelií
sahidický	200	koptština	téměř celý NZ
Vulgáta	384	latina	celý NZ

Spisy apoštolských a církevních otců

Kromě řeckých rukopisů a překladů do jiných jazyků se hojně setkáváme s citacemi Nového zákona ve spisech církevních vedoucích, počavše již prvním stoletím. Patří zde i většina jmen uvedených v tabulce s názvem „Používání Nového zákona vedoucími rané církve“. Jimi uváděné citace dokládají, že v době, kdy zmínění lidé psali, byly již rukopisy Nového zákona rozšířené a dosti známé. Jenom na základě citací těchto „otců“ bychom dokázali sestavit téměř celý Nový zákon.

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

Lekcionáře

Vedle řeckých rukopisů, různých překladů a spisů apoštolských a církevních otců máme rovněž k dispozici přes 2200 lektionářů, obsahujících části Nového zákona. Těchto lektionářů se používalo v církvích k veřejnému předčítání Písma. Nejstarší dochovaný lektionář pochází z 6. stol.

Jak tedy můžeš vidět, dochovalo se nám na 5300 rukopisů Nového zákona nebo jeho částí, počítaje pouze řecké rukopisy na papyru nebo pergamentu a církevní lektionáře.

Je zajímavé srovnat tuto skutečnost s ostatními díly, které vznikly přibližně ve stejné době. Uvedme alespoň tři: Tacitovo dílo *Z dějin císařského Říma*, Caesarovy *Zápisky o válce Galské* a Liviovu *Válku s Hannibalem*. Všechna tři díla se týkají politických a vojenských dějin Římského impéria. Všimni si následujícího srovnání s Novým zákonem:

Porovnání s novozákonními rukopisy

Dílo	Počet dochovaných rukopisů	Počet let mezi původním rukopisem a nejstarším dochovaným opisem
Z dějin císařského Říma	2	800
Zápisky o válce Galské	10	900
Válka s Hannibalem	20	300
Nový zákon	přes 5300	250, u některých rukopisů méně než 50 let

Je to opravdu ohromující množství rukopisů Nového zákona, které dnes máme k dispozici. Již toto pouhé množství dokladů, které nám poskytují papyrasy, pergamenové kodexy, lektionáře, citace a různé překlady Nového zákona, nás přivádí k nevyhnutelnému závěru: *život, smrt a vzkříšení Ježíše Krista je tou nejlépe zdokumentovanou událostí v celých starověkých dějinách.*

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

8. Z porovnání Nového zákona s díly Tacita, Julia Caesara a Livia, která byly napsána přibližně ve stejné době, vyplývá, že rukopisů Nového zákona se dochovalo nejméně

- a) desetkrát víc.
- b) stokrát víc.
- c) dvěstěšedesátkrát víc.

Náš Nový zákon je naprosto hodnověrný

Po čtrnáct století existoval Nový zákon pouze v podobě rukopisů. Většina rukopisů se přechovávala ve velikých evropských chrámech a kláštěrech, některé pak i v domech bohatých rodů. Uvedená situace se však dramaticky změnila po vynalezení knihtisku Johannem Gutenbergem v r. 1437. Nejslavnějším Gutenbergovým tiskem byla v Mohuči (něm. Mainz) vytištěná dvoudílná Bible - později nazývaná „Gutenbergova Bible“. Byla to významná a svým dosahem přelomová událost. Namísto pracného ručního opisování mohly být nyní Bible rychle a s mnohem menšími náklady tištěny ve stovkách. Každý teď mohl mít svůj vlastní exemplář Starého a Nového zákona.

Vznikalo mnoho dalších překladů Bible. Většina z nich, zvláště ty novější, se opírají o ta nejlepší čtení všech dostupných řeckých rukopisů. Přírozeným důsledkem tak velikého počtu rukopisů jsou totiž různá čtení, varianty. Ve většině případů se však jedná o bezvýznamné gramatické a stylistické rozdíly. Podstatnější rozdíly, sebrány na jedno místo, by nezabraly ani dvě třetiny jedné novozákonní stránky - tedy jednu tisícinu celku. Je to důkaz, že všechny opisy vznikly na základě jednoho původního originálu. Z toho rovněž vidíme, jak pečlivě si novozákonní opisovači počínali. Soulad mezi jednotlivými rukopisy je tak veliký, že můžeme s jistotou prohlásit: náš Nový zákon je v každém ohledu věrnou kopií původních inspirovaných spisů.

9. Většina moderních překladů Nového zákona se opírá

- a) o citace církevních otců.
- b) o dochované lekcionáře.
- c) o dochované řecké rukopisy.
- d) o syrské a koptské překlady.

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

10. Přičiřad' jednotlivá tvrzení o Novém zákoně (pravý sloupec) k faktům, které tato tvrzení dokládají (levý sloupec).

a	Ireneus ke konci druhého století používal a citoval všechny novozákonní knihy kromě Filemonovi a 3. listu Janova.	1)	Náš dnešní Nový zákon je věrnou a úplnou reprodukcí původního materiálu.
b	V porovnání s dvaceti dochovanými rukopisy děl Liviových se dochovalo na 5300 rukopisů Nového zákona nebo jeho částí.	2)	Byly nalezeny rukopisy Nového zákona, které byly pořizeny nejpozději 50 let po vzniku originálů.
c	Podstatnější rozdíly mezi řeckými rukopisy by nezabraly ani dvě třetiny jedné novozákonní stránky.	3)	Na začátku 3. stol. již existoval celý Nový zákon v naší dnešní podobě.
d	Koptský překlad Nového zákona byl pořízen kolem r. 200.	4)	Dochovalo se nejméně 250krát více rukopisů Nového zákona než ostatních spisů, které vznikly přibližně ve stejné době.
e	Papyrus Rylands P ⁵² (457) pochází ze začátku 2. stol.		

Ty i já bychom si dnes nemohli otevřít Nový zákon, nebýt práce mnoha věrných a odevzdaných křesťanů - těch, kdo tyto knihy, poslušni Boží inspirace, sepsali; těch, kdo je pečlivě opisovali, uchovávali a předávali; těch, kdo s obrovskou trpělivostí srovnávali stovky řeckých rukopisů, aby tak mohly vzniknout naše moderní a přesné překlady; i těch, kdo nakonec tyto rukopisy přeložili do našich jazyků. Jak nepřeborný poklad dnes máme k dispozici! Dovídáme se v něm o našem jedinečném Spasiteli a jeho úžasném království, které přišel ustanovit, o moci, jež je nám k dispozici, abychom mu mohli sloužit, i o slávě, kterou budeme sdílet společně s ním. Vynaložme veškerou péli na studium této knihy. Přijměme její poselství do svého srdce. Učme jejím pravdám druhé - to vše s vědomím, že se jedná o živé, působící a život proměňující slovo Boží.

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

osobní test

1. PŘÍŘAZOVÁNÍ. Přiřaď jednotlivá jména, názvy, pojmy nebo události (pravý sloupec) k jejich popisu (levý sloupec).

a Císař, který v r. 303 nařídil spálení všech posvátných knih křesťanů	1) Klement Římský
b Bludař, který popíral inspiraci několika novozákonických knih	2) Markion
c Církevní vedoucí (jeden z apoštolských otců), který žil v prvním století (cca 30-100) a citoval novozákonní knihy	3) Dioklecián
d V Mohuči (něm. Mainz) vytiskl první Bibli	4) <i>Pastýř Hermův</i>
e Termín používaný pro sbírku autoritativních, inspirovaných knih	5) Sněm v Kartágu
f Kniha, která vznikla přibližně v r. 140 a nebyla zařazena do novozákonního kánonu	6) Kánon
g Nejstarší úplný řecký rukopis Nového zákona	7) Kodex sinajský
h Překlad Nového zákona pořízený cca v r. 150	8) Africký typ latinského překladu
i Jako inspirované přijímal pouze Lukáše a deset listů Pavlových	9) Johann Gutenberg
j Uveřejnil oficiální seznam kanonických knih Nového zákona	

KRÁLOVSTVÍ, MOC A SLÁVA

OTÁZKY S VÝBĚREM SPRÁVNÉ ODPOVĚDI. Vyber nejvhodnější dokončení uvedených vět.

2. Kanonický požadavek apoštolskosti se týkal
 - a) vlastního obsahu knihy.
 - b) autorství knihy.
 - c) účinku knihy na čtenáře.
 - d) vážnosti, které se daná kniha v církvích těšila.
3. Z uvedených čtyř je nejstarším svědkem a pramenem textu NZ
 - a) Vulgáta.
 - b) kodex vatikánský.
 - c) africký typ latinského překladu.
 - c) Gutenbergova Bible.
4. Význam papyru Rylands P⁵² (457) spočívá v tom, že
 - a) vznikl nejpozději za 50 let po originálu.
 - b) obsahuje celé evangelium Janovo.
 - c) dokládá tehdejší existenci Pavlových listů již jako jednoho celku.
 - d) pochází z počátku 3. stol.
5. Důležitost sněmu v Kartágu, co se týče zformování NZ, spočívala v tom, že tento sněm
 - a) poprvé sebral všechny novozákonní knihy do jedné sbírky.
 - b) upřesnil, kdy lze knihu považovat za inspirovanou.
 - c) uvedl seznam knih, které splňovaly všechny čtyři podmínky na to, aby byly zařazeny do kánonu.
 - d) vyloučil všechny knihy, které nebyly napsány samými apoštoly.
6. Ve srovnání s dochovanými rukopisy děl Tacitových, Liviových a Caesarových jsou novozákonní rukopisy
 - a) přibližně stejné počtem, avšak dřívějšího data.
 - b) mnohokrát početnější a mnohem dřívějšího data.
 - c) méně početné a pozdějšího data.
 - d) více početné, avšak pozdějšího data.
7. Okolností, která přímo přispěla k oficiálnímu vyhlášení kánonu,
 - a) byla existence Markionova seznamu.
 - b) bylo sebrání čtyř evangelií do jednoho svazku.
 - c) byl vznik starého syrského překladu.
 - d) bylo časté citování knih NZ Polykarpem.

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

8. Nejpřesvědčivějším důkazem, že náš dnešní Nový zákon je věrnou reprodukcí původního materiálu, je

- a) existence přes 2200 lekcionářů, nalezených v mnoha různých městech.
- b) citování Nového zákona římskými církevními vedoucími.
- c) existence několika latinských překladů Nového zákona.
- d) skutečnost, že se dochovalo velice mnoho starých řeckých rukopisů a tyto se až na většinou nepodstatné rozdíly velice přesně shodují.

9. **CHRONOLOGIE.** Uspořádej následující události v dějinném sledu, tak že do vyhrazeného prostoru vepíšeš číslice 1 - 6, které budou naznačovat časovou posloupnost uvedených událostí.

- a Sněm v Kartágu uveřejnil oficiální seznam kanonických knih.
- b Pavel napsal list korintským věřícím.
- c Johann Gutenberg vytiskl první Bibli.
- d Petr kázal v den letnic na text ze starého zákona.
- e Origenes se odvolával na novozákonní knihy při své polemice s gnostiky.
- f Vznikl africký typ latinského překladu Nového zákona.

Nezapomeň si vypracovat Studijní zprávu za 3. část. Otázkový list opět odešli svému instruktorovi ICI.

odpovědi na studijní otázky

6. a 3) Potvrzení.
b 2) Sebrání.
c 2) Sebrání.
d 4) Uznání.
e 1) Sepsání.
f 3) Potvrzení.
1. a) pravděpodobně dány do oběhu nejprve jako samostatné listy nebo spisy.
d) potvrzením pravd, kterým byli věřící již dříve vyučováni.
7. a Nepravdivé.
b Nepravdivé.
c Pravdivé.
d Pravdivé.
e Pravdivé.
2. b) Polykarp ze Smyrny... řed r. 170.
c) v době Irenově... kromě 3. listu Janova.
e) před r. 215... včetně Egypta a Afriky.
8. c) dvěstěpadesátkrát víc.
3. Toto jsou námi navrhované odpovědi:
a Církevní vedoucí museli rozhodnout, zda tyto spisy patří do novozákonního kánonu.
b Církevní vedoucí museli potvrdit jako kanonické i další knihy, které Markion odvrhl.
c Církevní vedoucí byli nuceni rozhodnout, které knihy patří do kánonu NZ, a proto by měly být za každou cenu uchráněny před zničením.
9. c) dochované řecké rukopisy.
4. a Pravdivé.
b Pravdivé.
c Pravdivé.
d Nepravdivé.

NOVÝ ZÁKON JE NAPROSTO HODNOVĚRNÝ

- 10. a** 3) Na začátku 3. stol. již existoval celý Nový zákon v naší dnešní podobě.
- b** 4) Dochovalo se nejméně 250krát více rukopisů Nového zákona než ostatních spisů, které vznikly přibližně ve stejné době.
- c** 1) Náš dnešní Nový zákon je věrnou a úplnou reprodukcí původního materiálu.
- d** 3) Na začátku 3. stol. již existoval celý Nový zákon v naší dnešní podobě.
- e** 2) Byly nalezeny rukopisy Nového zákona, které byly pořízeny nejpozději 50 let po vzniku originálů.
- 5. a** Tvrzení je nepravdivé, protože požadavky na zařazení do kánonu splňovalo pouze 27 knih
- b** Tyto knihy byly zařazeny do kánonu proto, že jejich autory byli blízcí spolupracovníci apoštolů.

Lekce 1

1. a) Díky římské moci bylo dosaženo bezpečí, svobody a klidu cestování a dopravy.
b) Vlivem řecké kultury se řecký jazyk používal ve všech částech impéria.
c) Přispěním židovského náboženství a diaspory se lidé na mnoha různých místech seznámili s proroctvími o příchodu Mesiáše.
d) Existence mnoha dalších rozličných náboženství potvrdzovala, že se lidé různými způsoby snažili najít duchovní pomoc a uspokojení.
2. a 4) Synagóga
b 7) Septuaginta
c 6) Prozelyté
d 1) Císař Augustus
e 5) Diaspora
f 10) Saduceové
g 2) Alexandr Veliký
h 12) Velikonoce
i 13) Herodes Veliký
j 3) Helénisté
k 9) Farizeové
l 11) Letnice
m 9) Farizeové
n 8) Sanhedrin
3. a konkrétními událostmi a fakty.
b pravdami týkajícími se Ježíše Krista a křesťanského života.
c pokyny udělenými jednotlivcům co se týče vedení církve a dalších záležitostí.
d poselstvím pro současnost i zjevením budoucích věcí.
4. a 2) Jan.
b 1) Lukáš.
c 4) Pavel.
d 2) Jan.
e 4) Pavel.
f 3) Jakub.